

***Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja***

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

HRVATSKI JEZIK

viša razina

ŠKOLSKI ESEJ

Hrvatski jezik

Školski esej

Prazna stranica

UPUTE

Pozorno slijedite sve upute.

Ne okrećite stranicu i ne pišite školski esej dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijsku naljepnicu na sve ispitne materijale koje ste dobili u omotnici.

Ispit traje 160 minuta bez prekida.

Ponuđena su dva zadatka otvorenoga tipa. Pozorno pročitajte oba zadatka i tekstove. Odaberite samo jedan zadatak koji Vama više odgovara.

Školski esej obvezno pišite pisanim slovima. Školski eseji pisani velikim tiskanim slovima, neuredno ili nečitko ne će se vrjednovati i bodovat će se s nula (0) bodova. Pišite crnom ili plavom kemijskom olovkom ili nalivperom.

Dobro je da napišete i koncept, bar u natuknicama, kako bi čistopis školskoga eseja bio što dotjeraniji i uredniji.

Želimo Vam puno uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 16 stranica, od toga 3 prazne.

Hrvatski jezik

Školski esej

1. zadatak – Interpretativni školski esej

Pred Vama je ulomak iz pripovijetke *Preobrazba* Franza Kafke. Pozorno ga pročitajte, a zatim i smjernice za pisanje školskoga eseja na sljedećoj stranici. Redoslijed ponuđenih smjernica ne obvezuje Vas u Vašem oblikovanju školskoga eseja.

Svoj školski esej oblikujte kao zaokruženu cjelinu (uvod, razradba, zaključak). Prvo pišite na priloženome listu za koncept, a na kraju uredno prepišite na list za čistopis. Školski esej možete ispravljati na konceptu, ali ne i na čistopisu. Pazite da Vaš školski esej bude pravopisno i gramatički točan. Školski esej treba imati od 400 do 600 riječi.

Uostalom, na nj se nitko nije obazirao. Obitelj je bila posve obuzeta svirkom. Podstanari su u prvi mah stajali, s rukama u džepovima, preblizu stalku za note, tako da su te note mogli i gledati, što je sestru sigurno smetalo, a onda su se povukli prema prozoru i, sagnuvši glave, zapodjenuli poluglasni razgovor. Ostali su tako, a otac ih je zabrinuto promatrao. Veoma se jasno vidjelo da su se razočarali ponadavši se da će čuti lijepo ili zabavno sviranje, cijeli im je koncert postao dosadan i samo su iz uljudnosti dopuštali da se njime ometa njihov mir. Navlastito je način kako su sva trojica tjerali cigaretni dim iz nosa ili usta uvis ukazivao na veliku nervozu. Pa ipak, sestra je svirala tako lijepo! Lice je nagnula u stranu, pozorno su i tužno njezini pogledi išli po redovima nota. Gregor priđe još malo naprijed i stavi glavu sasvim do poda u nadi da će joj uhvatiti pogled. Zar je on životinja kada ga glazba ovoliko može ganuti? Bilo mu je kao da je otkrio put prema žuđenoj neznanoj hrani. Odlučio je doprijeti do sestre, povući je za suknju i tako joj obznaniti da bi sa svojom violinom trebala doći u njegovu sobu, jer nitko od ovih ovdje ne cijeni njezino sviranje kao što ga on cijeni! Neće je nikada više pustiti iz svoje sobe, to jest nikad je neće pustiti dok živi, njegov će mu grozni izgled prvi put biti od koristi, bit će istodobno na svim vratima svoje sobe i prijeteći frktati. Ali on neće sestru ni na što siliti, ona će uza nj ostati dragovoljno, sjedit će do njega na kanapeu, spustit će uho do njega, a on će joj povjeriti da je imao čvrstu namjeru poslati je na visoku glazbenu školu i da je to mislio svima reći na minuli Božić (Božić je valjda već prošao?), ne obazirući se ni na kakve prigovore, ali je u međuvremenu došlo do ove nesreće. Poslije toga priopćenja sestri će od ganuća grnuti suze, a Gregor će se dići sve do njezina ramena i poljubiti je po vratu, koji ona, otkako ide na posao, više ne prekriva vrpčama ni ovratnikom.

Franz Kafka, *Preobrazba*

Hrvatski jezik

Školski esej

Smjernice za pisanje

Smjestite ulomak u kontekst pripovijetke i vremena nastanka. Objasnite smisao naslova pripovijetke. Tko je glavni lik pripovijetke? Kakva se preobrazba dogodila u njegovu životu?

Kakav je odnos glavnoga lika i njegove obitelji prije i poslije preobrazbe? Kakav je odnos glavnoga lika i ostalih likova prema preobrazbi? Što saznajemo o glavnome liku iz priloženoga ulomka? Objasnite fizičku preobrazbu glavnoga lika i njegov odnos prema glazbi i sestri. Objasnite smisao retoričkoga pitanja *Zar je on životinja kada ga glazba ovoliko može ganuti?* u kontekstu pripovijetke. Kako završava glavni lik i kako je to obitelj prihvatila?

Svoje tvrdnje potkrijepite citatima i/ili parafrazama.

Objasnite Kafkinu tehniku o čudesnome koje nikoga ne začuđuje. Što Kafka time postiže? Kakvima se pokazuju ljudski život i obiteljski odnosi prema ovoj pripovijetki? Objasnite.

Hrvatski jezik

Školski esej

2. zadatak – Raspravljački školski esej

Pred Vama je ulomak iz eseja *Pitanja opće kulture* Guya Museuxa. Pozorno ga pročitajte, a zatim i smjernice za pisanje školskoga eseja na sljedećoj stranici. Redoslijed ponuđenih smjernica ne obvezuje Vas u Vašem oblikovanju školskoga eseja.

Svoj školski esej oblikujte kao zaokruženu cjelinu (uvod, razradba, zaključak). Prvo pišite na priloženome listu za koncept, a na kraju uredno prepišite na list za čistopis. Školski esej možete ispravljati na konceptu, ali ne i na čistopisu. Pazite da Vaš školski esej bude pravopisno i gramatički točan. Školski esej treba imati od 400 do 600 riječi.

Riječ kultura dolazi od latinske riječi *colere* što znači: obrađivati zemlju; njegovati; stanovati; brinuti se; štovati. Upravo od značenja *štovati* dolazi preneseno značenje *njegovanje duha odnosno učenje*.

Što nam to kultura daje što je čini tako dragocjenom?

Za ljudsko biće dosegnuti određenu kulturnu razinu, prije svega znači „izvući se iz životinjskoga svijeta divljaštva”, učiti i napredovati moralno, intelektualno i društveno unutar svoje ljudske zajednice.

A tko je to, na početku našeg dvadeset i prvog stoljeća „kulturan čovjek”? Je li to „uglađen čovjek”, „filozof”, erudita, inteligentan čovjek, čovjek koji briljira u društvu, netko tko se lagodno osjeća u svim područjima duha ili je ljudsko biće svjesno granica svoga znanja, koje razmišlja i koje se propituje?

Kulturna je osoba ona koja je stekla solidno opće znanje i koja neumorno, gotovo do svog posljednjeg daha, nastavlja potragu za znanjima. Ako su učenici ljudi neophodni, stvarno kulturni ljudi još su potrebniji.

Opća kultura ili točnije kulturna aktivnost (jer kultura nije „stvar” koju nabavljamo, a još manje kupujemo), pridonosi razvoju naše inteligencije, a našu osjećajnost čini profinjenijom. Kultura izoštrava naš smisao za kritiku, a još više za samokritiku te nas čini velikodušnijima i plemenitijima što, pak, uvelike olakšava odnose s drugim ljudima a u konačnici sa samima sobom.

Biti kulturan ne znači toliko poznavati mnogo toga, nego znati ono što je najvažnije, zapravo ravnati se prema formuli koja više propituje, nego što čvrsto određuje. Nadalje, to znači prihvatiti duh svoga vremena i pokušati pozitivno zamišljati budućnost, ne podliježući i ne pokoravajući se pod svaku cijenu onome što se smatra modernim.

To isto tako znači biti intelektualno nepovjerljiv, imati uvijek duh na oprezu, „uspjeti pobjeći od zajedničkog obrasca”, a da se pri tome posve ne udaljimo od drugih ljudi u svojoj kuli od bjelokosti, bijednom skrovištu mizantropa.

Upravo suprotno! To znači biti sposoban othrvati se autoritetu s velikim A i svakoj neargumentiranoj izjavi bez obzira na to koliko smo odani ili poštujemo osobu koja ih zastupa. U politici puno više nego u nekom drugom području nekritičnost nije nimalo bezazlena.

Iskreno i duboko težiti oplemenjivanju svoje ličnosti, znači već pomalo biti kulturan. A biti uistinu kulturan ili na putu da to postanemo, znači početi „spoznavati ono što nismo naučili”.

Guy Museux, *Pitanja opće kulture*

Hrvatski jezik

Školski esej

Smjernice za pisanje

Navedite kojoj književnoj vrsti pripada priloženi tekst i u nekoliko rečenica predstavite temu i autorove stavove.

Navedite obilježja opće kulture iz priloženoga teksta. Objasnite smisao i značenje tih obilježja u suvremenome svijetu.

Usporedite značenja latinskoga korijena riječi kultura i povežite jedno od tih značenja s današnjim značenjem te riječi. Obrazložite razliku između „učenoga” i „kulturnoga” čovjeka. Slažete li se s autorovim stavom da su kulturni ljudi potrebniji od učenih? Obrazložite. Što Vi mislite o kulturi današnjega prosječnoga čovjeka? Kakvu ulogu u suvremenome društvu mora preuzeti kulturni čovjek? Objasnite autorovu misao da biti kulturni danas znači biti i intelektualno nepovjerljiv. Slažete li se s tom tvrdnjom? Objasnite odnos kulture prema čovjekovoj inteligenciji i osjećajnosti.

Komentirajte i nadovežite se na dvije zaključne rečenice priloženoga teksta. Smatrate li da ste tijekom dvanaestogodišnjega školovanja postali kulturni ili učen čovjek? Ili oboje? Obrazložite.

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

Prazna stranica

Prazna stranica

